

Temat: Konstytucja 3 Maja.

Cel lekcji: dowiesz się o powstaniu pierwszej w Europie konstytucji

NaCoBeZu:

- znasz okoliczności powstania Konstytucji 3 maja
- wymieniasz ugrupowania polityczne
- znasz daty 1788-1792, 3 maja 1791r.
- wyjaśniasz pojęcia: Sejm Czteroletni, Sejm Wielki
- omawiasz główne postanowienia Konstytucji 3 maja

Moi Drodzy Szóstoklasiści!

Omawianie tego tematu zbiegło się akurat ze świętem zaznaczonym w kalendarzu na czerwono. W niedzielę będziemy obchodzić 229 rocznicę uchwalenia Konstytucji 3 Maja!

„Witaj majowa jutrzeńko...”

Po I rozbiorze Polski część szlachty, a nawet magnatów zrozumiała, że nasze państwo wymaga pilnej naprawy. Zwołano więc do Warszawy sejm, który miał zająć się reformą państwa. Aby przeciwnikom reform nie udało się go zerwać, podjęto decyzję, że będzie on skonfederowany. Według ówczesnego prawa nie można było takiego sejmu zerwać, bo uchwały podejmowano większością głosów, a nie jednomyślnie.

Obrady sejmu na Zamku Królewskim w Warszawie były długie i burzliwe. Początkowo miał to być zwykły sejm walny trwający sześć tygodni. Trwały z przerwami aż cztery lata (1788-1792). Dlatego sejm ten przeszedł do historii Polski pod nazwą **Sejmu Czteroletniego** lub **Sejmu Wielkiego** (ze względu na dużą wagę podjętych tam uchwał).

Zwolennicy reform postanowili sejm ten wykorzystać dla uchwalenia nowych, postępowych praw. Nie było to jednak rzeczą łatwą. Przeciw próbom reform występowało wielu przedstawicieli szlachty i magnaterii.

Chciałabym tutaj chwilę wytłumaczyć Wam jeszcze jedno zagadnienie związane z działalnością Sejmu Wielkiego. Otóż jeszcze przed obradami utworzyły się w Polsce **tzw. stronnictwa polityczne** (stronnictwo-czyli ugrupowanie skupiające ludzi o wspólnych poglądach np. politycznych.)

Stronnictwo królewskie, które tworzył król- Stanisław August Poniatowski wraz ze swymi zwolennikami. Król zgromadził wokół siebie tych, którzy w oparciu o Radę Nieustającą i zgodę Rosji chcieli wzmocnić władzę króla i powiększyć armię.

Stronnictwo magnackie (zwane też obozem hetmańskim), którym kierowali zaprzędani zaborcom wielcy panowie, którzy za cel postawili sobie niedopuszczenie do żadnych reform. Sprzeciwiali się oni królowi i oskarżali stronnictwo królewskie o wystugiwanie się Rosji (siebie uważali za prawdziwych patriotów). W tajemnicy sami zabiegali o poparcie carycy- Katarzyny II, a reformom sprzeciwiali się głównie dlatego, że ograniczyły by ich władzę.

Stronnictwo patriotyczne, którego członkowie pragnęli przebudowy kraju, chcieli zawrzeć sojusz z Prusami, by pod ich osłoną zreformować państwo. Sprzeciwiało się ono zarówno stronnictwu magnackiemu, jak też królewskiemu, bo król wciąż sympatyzował z Rosją.

Najważniejsze wydarzenie w czasie obrad Sejmu Wielkiego miało miejsce w dniu **3maja 1791r.**, kiedy to uchwalono konstytucję. Dokument ten przygotowywano już od dłuższego czasu w tajemnicy przed przeciwnikami reform.

Proszę obejrzyjcie krótki filmik, który przybliży Wam wydarzenia tamtych dni...

<https://www.youtube.com/watch?v=-GBAolHelHs>

Praca z podręcznikiem

Otwórzcie podręcznik strony 208-209

Proszę przeczytajcie tekst (rozdział: Nowy ustroj Rzeczypospolitej) i przeanalizujcie tabelę. Zwróćcie szczególną uwagę:

- na zmianę ustroju państwa
- na sposób wyboru króla
- kto miał prawa wyborcze na sejmikach? Co ze szlachtą gołątą?
- kto wchodził w skład tzw. Straży Praw (rządu)
- co konstytucja zmieniła w sytuacji mieszczan i chłopów?

Na koniec mam dla Was film, dzięki któremu obraz ze str.209 „ożywa” Proszę zapoznajcie się z informacjami tam zawartymi gdyż pomogą Wam one jeszcze lepiej zrozumieć ten temat.

[https://www.youtube.com/watch?v= EjUJZPd2tk](https://www.youtube.com/watch?v=EjUJZPd2tk)

Notatka do zeszytu:

Temat: Konstytucja 3 Maja.

1. Po I rozbiórce Polski utworzyły się trzy tzw. stronnictwa polityczne (stronnictwo-czyli ugrupowanie skupiające ludzi o wspólnych poglądach np. politycznych.): królewskie, magnackie (przeciwne jakimkolwiek reformom) i patriotyczne.
2. W latach **1788-1792** obradował w Warszawie sejm nazwany Sejmem Czteroletnim (obrady, z przerwami tyle trwały) lub Sejmem Wielkim (ze względu na dużą wagę podjętych tam uchwał).
3. 3 maja 1791 r. Sejm Wielki uchwalił konstytucję:

- monarchia konstytucyjna zamiast ustroju monarchiczno-szlacheckiego
- tron dziedziczny zamiast wolnej elekcji
- oświeceniowy trójpodział władzy

- zniesienie liberum veto
- utworzenie Straży Praw (rządu)
- szlachta gołota bez praw wyborczych
- wiele praw dla zamożnych mieszczan

4. Zwolennicy Konstytucji 3 maja:

- król Stanisław August Poniatowski
- Hugo Kołłątaj
- Stanisław Małachowski
- Julian Ursyn Niemcewicz
- Ignacy Potocki

Zadanie domowe

Odpowiedz pisemnie w zeszycie na pytanie:

Dlaczego Konstytucja 3 Maja pozbawiła praw wyborczych szlachtę gołotę?

Pozdrawiam

Lidia Kania